

ALS LÍDERS RELIGIOSOS DEL MÓN

ARTURO PAOLI

Foz de Iguaçu, Brasil

Hem demanat a l'Arturo, al cim de maduresa de la seva vida, que prengui la paraula i dirigeixi una carta a tots els líders religiosos, vist que la mundialització cap a la qual anem també té un missatge per a les religions del món. Paoli advoca per què ens aboquem tots a la religió essencial, la responsabilitat sobre la Vida.

Cada un de vostès és responsable d'una religió que reuneix múltiples veritats, regles, lleis, normes de vida... moltes de les quals són tradicions dels seus diferents pobles. Aquests continguts han estat històricament causa de litigis, conflictes i guerres. En certes èpoques aquestes veritats han estat obertament presentades com a identitat d'un grup o d'una ètnia, convertint-se en lleis, l'acceptació o el rebuig de les quals decidia la vida o la mort de moltes persones. La història ja ha posat al descobert quants delictes s'han comès «en nom de Déu» en el transcurs dels segles.

Encara que avui les religions no són el motiu essencial que desencadena guerres, continuen servint de cobertura a odis racials i tribals; però sobretot, no presenten una exigència absoluta de justícia i de pau. L'obediència a aquesta exigència de justícia i de pau que l'Ésser suprem ens demana als humans, semblaria no tenir cap pes en les relacions humanes.

No els demano que renunciïn a totes les riqueses de veritat, de tradicions, de solemnitats... que constitueixen la identitat i la diferència de cada religió. Però si cada religió descobrís el punt de trobada primari, el més simple, el del respecte i veneració de la Vida, i s'articulés al voltant d'ell com una responsabilitat comuna, com una ètica general, crec que donaríem a la humanitat allò de què veritablement té necessitat.

No m'il·lusiono que la humanitat no posaria resistència a les crides religioses que arribessin d'aquesta opció bàsica, ja que molts adherents a les religions han trobat en elles la cobertura als seus plans de poder i la justificació als plans de destrucció de tota diversitat que amenaci els seus somnis d'hegemonia, de superioritat, que són el signe d'una malaltia endèmica o gairebé el DNA de la raça humana.

Un primer resultat de les aliances de les religions al voltant del tema de la Vida seria precisament alliberar-

les de la complicitat amb la malaltia del poder. Les religions atraurien aquests éssers humans purs que sovint se n'allunyen per no trobar-hi l'amor per la justícia i per les víctimes de les injustícies que és el sentit mateix de la seva vida.

No sembla que les religions tinguin el programa de satisfer aquesta necessitat humana de justícia, de pau, de convivència feliç sobre la terra, encara que produeixin documents i pretenguin provar que el seu principal objectiu és promoure la pau entre els humans. Tota la complexitat que hem creat al voltant a la simplicitat de les relacions amb l'Ésser suprem sembla portar gairebé fatalment els responsables religiosos a la complicitat amb els qui tiren endavant projectes que tenen necessitat de negar la vida als altres, complicitat coberta amb una legalitat construïda per ells i per ells mateixos sancionada.

El tema de la vida ha portat alguns juristes d'Amèrica Llatina a promoure un dret alternatiu que està per sobre del dret positiu que el primer món ha imposat als pobles conquerits. Així, les ètnies que havien descobert regles de vida comunitària i drets que garantien la vida de cadascú han estat sotmeses al dret de l'espoliació legalitzada pels codis europeus que garanteixen la propietat privada més que la vida. Les terres llatinoamericanes han perdut la seva funció d'alimentar els seus fills que en viuen des de fa segles, i s'han tornat objecte d'especulació. El dret positiu s'ha posat per sobre del dret a la vida, i l'ha cancel·lat. I el que és més greu, gairebé increïble: alguns responsables religiosos s'han enganxat a aquest dret dels forts, dels dominadors, i no han escoltat el gemec d'aquells que eren «legalment» espoliats no d'una propietat, sinó del dret a la vida.

Així com el nucli de les grans religions –les de denominació cristiana sobretot– està situat a l'Occident envaït per la idolatria del profit i del guany, així també

aquest nucli està contaminat en les seves expressions religioses per la idolatria.

No veig altra manera d'alliberar-nos de la idolatria que subtilment ha entrat al cor del cristianisme que aquesta defensa de la vida com a relació essencial i directa amb Déu. Defensar la vida en totes aquestes persones i pobles, en els quals està constantment amenaçada. Vostès, responsables religiosos del primer món, són acusats d'haver col·laborat amb la seva indiferència al triomf d'aquest imperialisme idolàtric guiat pels ideals de l'acumulació de la riquesa.

Des d'Amèrica Llatina, on visc des de fa 40 anys, he recollit moltes proves que les representacions diplomàtiques de l'Església catòlica fan acceptar al centre les opinions i les decisions dels subjectes del poder econòmic i polític, i no fan arribar-hi el crit de les víctimes. Mentre des del centre surten judicis sobre el «capitalisme salvatge» i contra les violacions de la justícia... les sol·licituds de demarcar els territoris on les ètnies religioses puguin fer tranquil·lament la seva vida, o la petició d'una reforma agrària que acabi amb el latifundi que pren la vida als petits agricultors i els empeny cap les tristíssimes barraques... acaben en res. Les representacions diplomàtiques de l'Església catòlica busquen a qualsevol cost la convivència pacífica amb els subjectes del poder. Els sembla normal treure un bisbe que defensa el dret a la vida de milers de persones que només poden viure de la terra. Demanen el respecte al dret de qui vol invertir els seus capitals.

I líders responsables d'altres denominacions religioses envien els seus missioners amb la missió d'apagar la gana i la set de justícia i el reclam al dret de la vida, amb l'esperança en la pròxima vinguda d'un messies inexistent que ja va venir però que no és escoltat, ni avui, ni ahir...

He de confessar que sento com una traïció als pobres quan m'arriben des d'aquestes capelles els seus crits que demanen de ser deslliurats del pecat, perquè sé que Déu no els retira mai la seva mirada amorosa i protectora; fer sentir a persones carregades per la misèria material que són encara més miserables perquè serien culpables, crec que ha de provocar a Déu aquell disgust que els profetes d'Israel van denunciar repetidament...

Tot això canviaria si els líders religiosos decidissin ser coherentment els aliats de la vida i defensessin en tota ocasió el dret a la vida trencant les seves aliances amb els opressors i amb l'imperi idolàtric de l'Occident cristià portador de la mort.

La vostra religió avui es troba davant una alternativa important: o és capaç de fer una opció clara que la purifiqui de la fractura que s'ha obert, i que sembla cada vegada més profunda entre el que anuncia i el que viu, o si no, serà exclosa de la construcció de la societat que ha de néixer de la caiguda de la idolatria d'Occident. No es tracta d'una incoherència individual deguda a la debilitat de cada un, sinó d'una incoherència que té les seves arrels profundes dins de la mateixa institució, i que és deguda a dues línies irreconciliables: la línia pastoral, que exigeix fidelitat a l'opció dels pobres, als quals el Mestre s'ha compromès de donar la bona notícia, la del dret a una vida plena i lliure..., i la línia diplomàtica, que porta fatalment a una aliança amb aquells que per viure senten la necessitat de prendre la vida a altres.

L'Església de Roma no sembla que compti amb la força de Déu sinó amb la força de l'Occident. Aquesta força és la mateixa de què no va saber separar-se la força dels evangelitzadors de noves terres. Com podrien els indis celebrar l'entrada del cristianisme a les seves terres? Occident no sap posar remei a una injustícia si no és amb una altra injustícia: celebrar la cristianització paral·lela a la conquesta és cobrir una injustícia amb una altra.

Desitjo que en el moment en què aquest imperi s'erosioni, vostès ja s'hagin despullat de tot poder i s'hagin adonat que la seva forma de viure la religió era una forma de poder. Llavors descobriran que la primera responsabilitat no és la de donar Déu –perquè Déu ja es va donar–, sinó defensar-lo de totes les injustícies que es cometen contra el dret de cada ésser humà a tenir una vida plena. Se l'ha de defensar de qui es cregui amo de la vida, amo de prendre-la, de manipular-la, de deformar-la, de contaminar-la. Això els portarà a acollir els gemecs, les invocacions i també les blasfèmies, les expressions d'odi. I s'adonaran d'haver entrat finalment al terreny on Déu està present i és desitjat, estimat i rebutjat. Aquest terreny real els desposseirà de totes les superestructures i els reconduirà a ser éssers humans entre els altres, i descobriran que això és el que Déu volia. S'adonaran que els dirigents de la societat els han usat i els han imposat la seva visió de Déu.

Déu pot ser vincle d'unió si el cerquen. El trobaran, amb tots els responsables de les religions del món, allà on Déu els confia el compromís únic per a tot ésser humà, sigui quina sigui la religió a la qual pertanyi: la responsabilitat de la Vida.